

בְּשִׁמְחָתוֹ עַל שִׁשְׁלֹחַ הָיוּ רַב לְבִית חֲמִי, וְהָלַךְ וְיָצָא עַל פֶּתַח בֵּית
חֲמִי וְהוֹצִיאוּ לוֹ כֹּס שֶׁל יֵין מְזוּג בְּחִמִּין וְשָׁתָה, וְכֵן אַחֵר כֵּךְ, קוֹדֵם
הַנִּישּׂוּאִין. וְזוֹ הִלְכָה הַעֲלָה רַבִּי אֲחָא שֶׁר הִבִּירָה לִפְנֵי חֲכָמִים לְאוֹשָׁא,
וְאַחֲרָיו, הַסְּבָלוֹנוֹת הָעֲשׂוֹן לִיבְלוֹת – לְהַתְּכִלוֹת קוֹדֵם הַנִּישּׂוּאִין כְּגוֹן
כַּדִּי יֵין, אֵין נִגְבִּין. וְשָׂאִין עֲשׂוֹן לִיבְלוֹת קוֹדֵם הַנִּישּׂוּאִין, כְּגוֹן תַּכְשִׁיט
זֶהב וְכֹסֶף, נִגְבִּין. וְשָׂמַע מִנָּה שְׂאִפִּילוֹ אִם רַק שָׁתָה, מַחֵל עַל
הַסְּבָלוֹנוֹת הָעֲשׂוֹיִים לִיבְלוֹת. וְעוֹד שְׂמַעְתָּ מִיָּה – אֲתָה לֹא מִנָּה
שִׁפְסָקוֹ חֲכָמִים, שְׂאִפִּילוֹ אִם שְׁתָּה בְּפָחוֹת מִדִּינָר מַחֵל עַל
הַסְּבָלוֹנוֹת, שְׁהָרִי כֹס מְזוּג בְּחִמִּין מִן הַסֵּתֵם אֵינוֹ שׁוֹה דִּינָר, וּמוֹכֵחַ
שֶׁלֹא כִרְבָא שְׂאֵמֶר שְׂמֹחֵל דְּוֹקָא אִם אַבֵּל בְּדִינָר. אֲמַר רַב אֲשִׁי,
מִמַּעֲשֵׂה זֶה אֵין רֵאִיָּה כְּגַד רְבָא, כִּי מָאן לִימָא לֵן – מִי יֹאמֵר לֵנו
דְּלֹא שְׂחָקִי לִיָּה – שֶׁלֹא טַחְנוּ וְהִנֵּחוּ בְּכּוֹסוֹ מִרְגִּינִיָּה דְּשִׁוּאִי אֲלֵפָא
וְזוּי – מִרְגִּלִּית שְׁשׁוּה אֵלֶּף זֶה וְזוֹ אֲשִׁקְיָה – וְהִשְׁקוּ אוֹתוֹ בְּזוֹה, כִּדְרָךְ
הַשְּׂרִים שְׁהִיו שׁוֹתִים כֵּךְ לְרַפּוּאָה, וְיֵדַע הַחֲתָן מִכֵּר, וְלֹכֵן מַחֵל. וְעוֹד
שְׂמַעְתָּ מִנָּה, שְׂאִפִּילוֹ אִם שְׂגָרוּ לֹא – שִׁלְחוּ לוֹ לְבִיתוֹ וְאֵבֵל, מַחֵל
עַל הַסְּבָלוֹנוֹת, שְׁהָרִי אוֹתוֹ חֲתָן שְׁתָּה אֵת כֹּס הַחֲמִין מַחוּץ לְבֵית
חֲמִי. דּוּחָה הַגְּמָרָא: אֵין רֵאִיָּה לְפִשּׁוֹט סַפֵּךְ זֶה, דְּלִמָּא – שְׂמָא כָּל
פֶּתַח בֵּית חֲמִי בְּבֵית חֲמִי דְמֵי, וְכִיּוֹן שְׁתָּה הַחֲתָן שֵׁם אֵת כֹּסוֹ,
הָרִי זֶה כֵּאִילוֹ שְׁתָּה בְּתוֹךְ בֵּית חֲמִי, וְהַגְּמָרָא הַסְּתַפְקָה בִּאֲפֹן
שִׁשְׁלָחוּ לוֹ אֵת הַסְּעוּדָה לְבִיתוֹ.
הַגְּמָרָא מִסְּתַפְקָת עוֹד בְּדִין הַסְּבָלוֹנוֹת: אֵיבְעָא לָהּ בִּאֲפֹן שֶׁאֵבֵל
סְעוּדָה הַשּׁוּהָ פָחוֹת מִדִּינָר, מְהוּ שְׂשִׁילֵשׁ – הָאֵם יִחַלֵּק אֵת מִמּוֹן
הַסְּבָלוֹנוֹת כְּגַד מַה שֶׁאֵבֵל. כְּגוֹן אִם אַבֵּל בְּשׁוּי חֲצִי דִינָר, הָאֵם
מַחֵל עַל חֲצִי מִהַסְּבָלוֹנוֹת שְׁתָּה, אוֹ שֶׁאֵם אַבֵּל בְּפָחוֹת מִדִּינָר לֹא
מַחֵל כְּלוּם. עוֹד הַסְּתַפְקוֹ, בְּמִקְרָה שְׁחֻזִּים הַסְּבָלוֹנוֹת לְבֵית הַחֲתָן,
שְׂבָחָה סְבָלוֹנוֹת מְהוּ – אִם הַשְּׁבִיחוּ הַסְּבָלוֹנוֹת בְּשַׁעָה שְׁהִיו בְּבֵית
חֲמִי וְאֵבֵלוֹ אֵת הַסְּבָלוֹנוֹת וְשִׁבְחוּ, כְּגוֹן שִׁשְׁלַח לָהֶם בְּהַמּוֹת וְיִלְדוּ
וְאֵבֵלוֹ אוֹתָן וְאֵת וּלְדוֹתֵיהֶן, הָאֵם צְרִיכִים לְהַחֲזִיר לוֹ גַּם אֵת
הַשְּׁבָח, בִּיּוֹן דְּאִי אִתְּנָהוּ לְדִינָיָה – שֶׁאֵם הַסְּבָלוֹנוֹת הִיוּ קִימִים,
הָרִי – הִיוּ חֻזִּרִים הָאֵם וְשִׁבְחוּ, נִמְצָא שְׁבִרְשִׁיתָה שְׂבָחָה –
שֶׁהַסְּבָלוֹנוֹת הַשְּׁבִיחוּ בְּרִשְׁוֹתָהּ, וְיִיבִים לְשֵׁלֵם לוֹ אֵת הַסְּבָלוֹנוֹת
וְהַשְּׁבָח. אוֹ דְּלִמָּא בִּיּוֹן דְּאִי אֲבָרִי אוֹ מִנְגְּבִי – כִּיּוֹן שֶׁאֵם הִיוּ
הַסְּבָלוֹנוֹת נִגְבִּים אוֹ נִאֲבָדִים קוֹדֵם שֶׁהַשְּׁבִיחוּ, בְּעֵי שְׁלֹמִי לִיָּה –
הִיוּ צְרִיכִים לְשֵׁלֵם לוֹ רַק אֵת הַסְּבָלוֹנוֹת, נִמְצָא שֶׁכְּשֶׁהַשְּׁבִיחוּ
הַסְּבָלוֹנוֹת, בְּרִשְׁוֹתָהּ דִּידָה שְׂבָחוּ – בְּרִשְׁוֹת הָאֵשָׁה הַשְּׁבִיחוּ וְאִינֵם
חִיִּיבִים לוֹ אֵת הַשְּׁבָח אֲלֵא אֵת הַסְּבָלוֹנוֹת בְּלִבְד. מִסִּיקָה הַגְּמָרָא:
תִּיקוּ.
הַגְּמָרָא מִסְּתַפְקָת בְּדִין סְבָלוֹנוֹת הָעֲשׂוֹיִים לִיבְלוֹת וְלֹא בְּלוּ: בְּעֵי
רְבָא, אַבֵּל הַחֲתָן סְעוּדָה בְּשׁוּי דִינָר וְנִשְׁתִּיירוּ בְּבֵית חֲמִי סְבָלוֹנוֹת
הָעֲשׂוֹן לִיבְלוֹת, וְלֹא בְּלוּ עַד שַׁעַת הַחֻזְרָה הַסְּבָלוֹנוֹת שֶׁאִינֵם
עֲשׂוֹיִים לִיבְלוֹת, מְהוּ, הָאֵם כִּיּוֹן שֶׁלֹא בְּלוּ, דִּינֵם כְּסִבָּלוֹנוֹת שֶׁאִינֵם
עֲשׂוֹיִים לִיבְלוֹת וְיִחְזוּרוּ לְחֲתָן, אוֹ שִׁמְחָל עֲלֵיהֶם, וְגַם אִם לֹא בְּלוּ
אִינֵם חֻזִּרִים. מִבִּיאָה הַגְּמָרָא רֵאִיָּה לְפִשּׁוֹט אֵת הַסְּפֵק: תָּא שְׂמַע,
שְׁשִׁינּוּ לְמַעֲלָה בְּמַעֲשֵׂה הַחֲתָן שְׁתָּה כֹּס חֲמִין בְּפֶתַח בֵּית חֲמִי,
וְזוֹ הִלְכָה הַעֲלָה רַבִּי אֲחָא שֶׁר הִבִּירָה לִפְנֵי חֲכָמִים בְּאוֹשָׁא, וְאַחֲרָיו,
סְבָלוֹנוֹת הָעֲשׂוֹן לִיבְלוֹת, אֵין נִגְבִּין. וְשָׂאִין עֲשׂוֹן לִיבְלוֹת, נִגְבִּין.
וּמִדִּיִּיקָתָה הַגְּמָרָא, מָא לֹא – הָאֵם אֵין הָרִין שֶׁסְבָלוֹנוֹת הָעֲשׂוֹיִים
לִיבְלוֹת אִינֵם חֻזִּרִים אֲפֵי עַל גַּב דְּלֹא בְּלוּ, וּמוֹכֵחַ שֶׁסְבָלוֹנוֹת
הָעֲשׂוֹיִים לִיבְלוֹת וְלֹא בְּלוּ אִינֵם חֻזִּרִים. דּוּחָה הַגְּמָרָא: לֹא מְדוּבָר
בְּסְבָלוֹנוֹת שֶׁלֹא בְּלוּ, אֲלֵא דְּבָלוּ – שֶׁכֵּבֵר בְּלוּ.
הַגְּמָרָא מִבִּיאָה רֵאִיָּה נֹסֶפֶת לְפִשּׁוֹט אֵת הַסְּפֵק: תָּא שְׂמַע, שְׁשִׁינּוּ
בְּמַשְׁנָה, נִתֵּן לָהּ הַחֲתָן סְבָלוֹנוֹת מוֹעֲצִין כַּדִּי שְׂתַּשְׁמַשׁ בְּהָן, וְהִיא –
כְּשֶׁהִיא בְּבֵית אֲבִיהָ, חֻזֵּר בִּרְחוּתָהּ, אֵין נִגְבִּין. וְשִׁמְשַׁע שֶׁאֵין חִילּוּק
אִם הַסְּבָלוֹנוֹת בְּלוּ אוֹ לֹא, אֲלֵא עֵיקַר הַחִילּוּק אִם נִתֵּן לָהּ כַּדִּי
שֶׁתַּשְׁמַשׁ בְּהֵם בְּבֵית אֲבִיהָ אוֹ כַּדִּי שֶׁתַּבִּיא אוֹתָם לְבֵית בַּעֲלָה.
דּוּחָה הַגְּמָרָא: תִּרְגְּמָה רְבָא – פִּירֵשׁ רְבָא אֵת הַמַּשְׁנָה בְּרִיָּא
וְכִבְקָתָה – בְּמִינֵי צַעֲפִים וְקִשּׁוּטֵי שַׁעַר, שֶׁהַחֲתָן שׁוֹלַח לְאֶרְסוֹתוֹ
וּמוֹחֵל עֲלֵיהֶם בִּין אִם בְּלוּ בִין אִם לֹא בְּלוּ, כִּיּוֹן שֶׁהֵם דְּבָרִים קִטְנִים
שֶׁאִינֵם חֻשׁוּבִים.

הַגְּמָרָא מִפְרֶשֶׁת אֵת פִּשּׁוֹטוֹ שֶׁל הַפֶּסוּק 'כֹּל יְמֵי עֲנִי רַעִים'; וְאֲמַר
רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי, מְהוּ שִׁכְתוּב 'כֹּל יְמֵי עֲנִי רַעִים', וְהָא אֵיבָא – וְהָרִי
יֵשׁ שְׂפָחוֹת וְיָמִים מוֹכִיבִים, שֶׁהֵם יָמִים טוֹבִים לַעֲנִי, כִּיּוֹן שֶׁאֵין הִיוּ
מַחֲלִיקִים מְזוּנוֹת לַעֲנִיִּים. אֲלֵא צְרִיךְ לֹמַר בְּדִשְׁמוּאֵל, דְּאֲמַר
שְׂמוּאֵל, שְׁנֵי נֶסֶת – שִׁנּוּי הַרְגֵּל הָאֵבִילָה, הוּא תַּחֲלֵת חוּלָה, וְהַעֲנִי
שֶׁכֵּל יָמוֹת הַשְּׁבוּעָה אוֹכֵל פֶּת חֲרִיבָה וּבִשְׁבַת אוֹכֵל בֶּשֶׂר, נַחֲלָה מְזוּה,
וְנִמְצָא שֶׁאֵף שְׁבָחוֹת וְיָמִים טוֹבִים הֵם יָמִים רַעִים עֲבוּרִים.
הַגְּמָרָא מִבִּיאָה שְׁלֹא רַק יְמֵי הַעֲנִי רַעִים, אֲלֵא אֵף לִילוֹתָיו: כְּתִיב
בְּסִפְרָ בֶן סִרְא, אֲמַר שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ 'כֹּל יְמֵי עֲנִי רַעִים', וְכֵן סִרְא
אוֹמֵר, אֲפֵי לִילוֹת הַעֲנִי רַעִים, כִּיּוֹן שֶׁשְׂשִׁילֵשׁ נִגְבִּים נִגְבִּי – גַּגּוּ נִמְוֹךְ מִגְּגוֹת
אֲחֵרִים, שֶׁאֵין לוֹ כֹּסֶף לְהַגְבִּיחוֹ, וּמִתּוֹךְ כֵּךְ מְסַרֵּם נִגְבִּים לִנְגּוֹ – הַגִּשְׁם
נִשְׁפָּךְ מִגְּגוֹת הָאֲחֵרִים לִנְגּוֹ, וְאֵין לוֹ מְנוּחָה אֵף בְּלִילָה. וְכֵן בְּרוּם
הָרִים בְּרָמוֹ – הַכֹּרֶם שֶׁלֹא נִמְצָא בְּמִקּוֹם גְּבוּהָ עַל הָהָר, מִקּוֹם סְלָעִים
וְאֵבֵנִים, שֶׁאֵין לוֹ כֹּסֶף לְקִנּוֹת כֹּרֶם בְּמִדְרוֹן שֶׁהִיא קִרְקַע טוֹבָה,
וּמִקְפָּר בְּרָמוֹ לְבָרְמִים – וְכִשְׁהוּא מִבִּיא זֶבֶל לְדִשֵּׁן אֵת כִּרְמוֹ, הָרוּחַ
מוֹלִיכֵו לְכִרְמִים שֶׁל הָאֲחֵרִים הַנְּמוּכִים יוֹתֵר.

משנה

משנה זו דנה בדִין הַסְּבָלוֹנוֹת, הֵם הַמַּתְנוֹת שֶׁשׁוֹלַח הָאֶרֶס
לְאֶרְסוֹתוֹ לְאַחַר הַקִּידוּשִׁין, הָאֵם כְּשֶׁלִּבְסוֹף לֹא נִישָׂא צְרִיבָה
לְאֶרְסוֹהָ לְהַחֲזִיר מַתְנוֹת אֵלֶּה:
הַשּׁוֹלֵחַ סְבָלוֹנוֹת לְבֵית חֲמִי, וְלֵאחֲרָי מִכֵּן גִּירֵשׁ אֵת כְּלָתוֹ, אוֹ שְׁמַת
אֶחָד מִשְׁנִיָּהֶם, וְעַתָּה הוּא דוֹרֵשׁ וְאוֹ יוֹרְשִׁיו, בְּמִקְרָה שְׁהוּא מֵתָן אֵת
הַסְּבָלוֹנוֹת בְּחֻזְרָה. אִם שְׁלַח לְשֵׁם אֲפִילוֹ בְּשׁוּי מָאָה מִנָּה, וְאֵבֵל שֵׁם
סְעוּדָת חֲתָן אֲפִילוֹ בְּשׁוּי דִּינָר, אֵין נִגְבִּין בְּחֻזְרָה, שִׁמְחָמֵת חִיבָת
שְׁמַחַת הָאֵבִילָה שֶׁאֵבֵל עֲמָהֶם, מַחֵל וְנִתֵּן לָהֶם אֵת הַסְּבָלוֹנוֹת
בְּמַתְנָה גְּמוּרָה, אֲבֵל אִם לֹא אֵבֵל שֵׁם סְעוּדָת חֲתָן, הָרִי אֵילוֹ נִגְבִּין.
דִּין נֹסֶף בְּסְבָלוֹנוֹת: שְׁלַח סְבָלוֹנוֹת מִרְגִּינֵי לְאֶרְסוֹתוֹ, וּפִירֵשׁ
שֶׁשׁוֹלֵחַם עַל מַנֵּת שְׂחֻזָּרוֹ עֲמָה לְבֵית בְּעֲלָה לְאַחֲרָי נִישּׂוּאִיהָ, וּגִירֵשָׁהּ
אוֹ מֵת אֶחָד מֵהֶם, הָרִי אֵילוֹ נִגְבִּין. אֲבֵל אִם שִׁלַּח סְבָלוֹנוֹת מוֹעֲצִין,
וּפִירֵשׁ שֶׁשׁוֹלֵחַם כַּדִּי שְׂתַּשְׁמַשׁ בְּהָן בְּבֵית אֲבִיהָ, אֵין נִגְבִּין, כִּיּוֹן
שִׁמְחָל עֲלֵיהֶם.

גמרא

הַגְּמָרָא מִבְּאֵרֵת אֵת דִּין הַמַּשְׁנָה, שֶׁאֵם אַבֵּל סְעוּדָת חֲתָן בְּשׁוּי
דִּינָר, אֵין הַסְּבָלוֹנוֹת נִגְבִּים: אֲמַר רְבָא, מְהוּ שְׁשִׁינּוּ שֶׁאֵם אַבֵּל בְּדִינָר
מַחֵל עַל הַסְּבָלוֹנוֹת, הוּא דְּוִקָא אִם אַבֵּל בְּשׁוּי דִּינָר, אֲכָל אִם אַבֵּל
בְּשׁוּי פָּחוֹת מִדִּינָר, לֹא מַחֵל עַל הַסְּבָלוֹנוֹת. שׁוֹאֵלֵת הַגְּמָרָא:
פְּשִׁטָא, הָרִי דִּינָר? תֵּנּוּ – שְׁנִינּוּ בְּמַשְׁנָה. מִיִּישַׁבֵּת הַגְּמָרָא: מְהוּ
דְּתִיקָא – שְׂמָא תֵּהָא סְבוֹר לֹמַר, הוּא דִּינָר דְּאֵפִילוֹ אִם אַבֵּל פָּחוֹת
מִדִּינָר מַחֵל עַל הַסְּבָלוֹנוֹת, וְהִיא דְּקָתָנִי – וּמְהוּ שִׁכְתָּבָה הַמַּשְׁנָה
דִּינָר, אוֹרְחָא דְּמִילָתָא קָתָנִי – הַמַּשְׁנָה כְּתָבָה אֵת דֶּרֶךְ הָעוֹלָם
שֶׁאוֹכִלִים סְעוּדָה בְּדִינָר, קָא מְשַׁמַּע לֵן שֶׁאֵבֵל בְּדִינָר דְּוִקָא, אֲבֵל
אִם אַבֵּל בְּפָחוֹת מִדִּינָר לֹא מַחֵל.
הַגְּמָרָא מְבַרֵּרֵת בֵּאִיזָה אוֹפֵנִים מַחֵל מַחֲמַת סְעוּדָה זוֹ. מִסְּתַפְקָת
הַגְּמָרָא: כְּשֶׁאֵבֵל תֵּנּוּ – שְׁנִינּוּ בְּמַשְׁנָה שִׁמְחָל עַל הַסְּבָלוֹנוֹת, שְׂתָה
מָא – מְהוּ הָרִין אִם שְׁתָּה בְּשׁוּי דִינָר, הָאֵם מַחֵל אוֹ לֹא. עוֹד
מִסְּתַפְקָת הַגְּמָרָא. כְּשֶׁהוּא עֲצָמוֹ אַבֵּל תֵּנּוּ – שְׁנִינּוּ בְּמַשְׁנָה שִׁמְחָל
עַל הַסְּבָלוֹנוֹת, שְׁלֹחֻו מָא – מְהוּ הָרִין אִם שִׁלַּח שְׁלִיחַ לְהַבִּיא אֵת
הַסְּבָלוֹנוֹת וְהַשְּׁלִיחַ אַבֵּל שֵׁם עֲמָהֶם, הָאֵם מַחֵל אוֹ לֹא. עוֹד
מִסְּתַפְקָת הַגְּמָרָא. כְּשֶׁאֵבֵל שֵׁם – בְּבֵית חֲמִי תֵנּוּ – שְׁנִינּוּ בְּמַשְׁנָה
שִׁמְחָל עַל הַסְּבָלוֹנוֹת, שְׂגָר לֹא מָא – מְהוּ הָרִין אִם לֹא אַבֵּל שֵׁם אֲלֵא
חֲמִי שִׁלַּח אֵלָיו סְעוּדָה וְאֵבֵלָה בְּבִיתוֹ, הָאֵם מַחֵל אוֹ לֹא.
הַגְּמָרָא מִבִּיאָה רֵאִיָּה לְפִשּׁוֹט כְּמָה מִהַסְּפִיקוֹת הַלָּלוּ: תָּא שְׂמַע,
דְּאֲמַר רַב יְהוֹדָה אֲמַר שְׂמוּאֵל, מַעֲשֵׂה בְּאֵדִים אֶחָד שְׂשִׁינּוּ לְבֵית חֲמִי
מָאָה קָרוֹנוֹת שֶׁל בְּרִי וְזוֹ וְשֶׁל בְּרִי שְׂמֵן וְשֶׁל בְּרִי כֶּסֶף וְשֶׁל בְּרִי וְהָב
וְשֶׁל בְּרִי מִלְּתָה – בְּגָדִים הָעֲשׂוֹיִים מִצְמֵר נָקִי. וְרַבֵּב עַל סוֹסוֹ

המשך ביאור למסכת בבא בתרא ליום שבת קודש עמ' א

1 הגמרא מביאה מעשה באדם ששלח סבלונות, ומה שיש ללמוד
2 ממנו: אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב, מַעֲשֶׂה בְּאָדָם אַחֵר שֶׁשָּׁגַר סבלונות
3 לְבֵית חָמִיו, יֵין חֲדָשׁ – מענבים חדשים, וְשֶׁמֶן חֲדָשׁ – מזיתים
4 חדשים, וּכְלֵי פֶשֶׁתָן חֲדָשׁ, בַּעֲצָרָת – בתקופת שבועות, על אף
5 שעדיין אין בתקופה זו ממינים אלו חדשים. שואלת הגמרא: מַאי
6 קָא מִשְׁמַע לָן רַב יְהוּדָה במעשה זה. משיבה הגמרא: אִיפְעִית אִימָא,
7 חֲשִׁיבוּתָא דְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שאדמתה ממהרת להוציא פירות קָא
8 מִשְׁמַע לָן, וְאִיפְעִית אִימָא, רַב יְהוּדָה בַּא ללמדנו דְּאִי טָעִין – שאם

9 חתן טוען ששלח לבית חמיו יין חדש ושמן חדש בעצרת, טַעֲנָתִיה
10 טַעֲנָה, ואין אנו אומרים שהוא רמאי.
11 הגמרא מביאה מעשה נוסף שאמר רב יהודה בשם רב: אָמַר רַב
12 יְהוּדָה אָמַר רַב, מַעֲשֶׂה בְּאָדָם אַחֵר שֶׁאָמְרוּ לוֹ עַל אִשְׁתּוֹ שֶׁתּוֹתַרְנִית
13 הִיא – שאינה יכולה להריח, וְנִכְנַם אַחֲרֶיהָ לְחֹרֶבָה הסמוכה לגליל
14 כְּדִי לְבוֹדְקָה אִם יְכוּלָה לְהַרִיחַ או לא, וְהִטְמִין בְּתוֹךְ חִיקוֹ צִנּוֹן, אָמַר
15 לָהּ, רֵיחַ צִנּוֹן אֲנִי מְרִיחַ בַּגָּלִיל,

אִמְרָה לִית אִשְׁתּוֹ בִּדְרֵךְ שְׁחוּק, מֵאֵן יִהְיֶה לָן מִכּוֹתְבוֹת דִּירְיָה – מִי
יִתֵּן לָנוּ מִהֶתֶמְרִים הַגְּדִלִים בִּירְיָחוֹ, וְאֶכְלָנָא בֵּיה – וְנֹאכַל יַחַד עִם
הַצִּנּוֹן, שֶׁהַצִּנּוֹן הַחֲרִיף וְהִתְמַר הַמֶּתוּק טוֹבִים זֶה עִם זֶה. וּבִתְוֹךְ כֵּךְ
נִפְלַעָה – עֲלִיהָ הַחֲרִיבָה וּמִתָּהּ, וְבֹא הַבַּעַל לִפְנֵי בֵּית דִּין וּבִיקֵשׁ
לִיּוֹרְשָׁה. אָמְרוּ הַכֹּהֲנִים, הוֹאִיל וְלֹא נִכְנַס אַחֲרֶיהָ אֱלֹא לְכוֹדְקָה אִם
הִיא מְרִיחָה, שֶׁאִם אֵינָה מְרִיחָה יִגְרֹשְׁנָה, וּמִתָּהּ קוֹדֵם שֶׁהִתְפַּיִס
עִמָּה, אֵינִי יוֹרְשָׁה.

שֵׁנִינָה בַּמִּשְׁנָה: שֶׁלֹּא לֵה סְבֻלוֹנוֹת מוֹעֲזִין שֶׁשֶׁשְׁתִּמֶּשׁ בָּהֶן בְּבֵית אֲבִיהֶ
וְכו', אֵין נִגְבֵּין. הַגְּמָרָא מְבַרְרַת אֶת פְּרִטֵּי דִין זֶה: יִתֵּב – יֵשֵׁב רַבִּין
סָבֵא קָמִיה – לִפְנֵי דָרְב פִּפְא, וְיִתֵּב וְקָאָמְר, שֶׁלֹּא הִחֲתֵן סְבֻלוֹנוֹת,
וּלְבִסּוֹף לֹא נִישָׂא, בֵּין שְׁמִתָּהּ הִיא וּבֵין שְׁמִתָּהּ הוּא, אִם הָדָר הוּא –
שָׁחַר בּוּ מִן הַנִּישׁוּאִין וְיִגְרֹשְׁהָ, בֵּין אִם אֲכַל סְעוּדַת חֲתָן וּבֵין אִם
לֹא אֲכַל, סְבֻלוֹנוֹת הָדָר – הַסְבֻּלוֹנוֹת חוֹזִירִים אֵלָיו, אֲבֵל סְבֻלוֹנוֹת
מִמִּינֵי מֵאֶכָּל וּמִשְׁתָּהּ לֹא הָדָר – אֵינֶם חוֹזִירִים, אִם אֲכַל סְעוּדַת חֲתָן
בְּבֵית חֲמִיו, מִפְּנֵי שֶׁמֶן הַסֶּתֶם מִחֹל עֲלֵיהֶם כִּיּוֹן שֶׁהֵם עוֹשִׂיִּים
לִיבֻלוֹת. אֲבֵל הָדָרָא בָּהּ אִיְהִי – אִם הִיא (וְהַאֲשֵׁה) חוֹזֶרָה בַּהּ
מִהַנִּישׁוּאִין, הָדָרָא – מִחֲזוּרָה אֲפִילוּ בִּישָׂא דִּירְקָא – אֲגוּדָה שֶׁל יֶרֶק,
וְאִף שֶׁהוּא דִּבְרַה הַעֲשׂוֹי לִיבֻלוֹת. אָמַר רַב הוּנָא בְּרִיה דְּרַב יְהוֹשֻעַ,
וְאִף עַל פִּי שִׁמְחוּזִירִים אֶת הַסְבֻּלוֹנוֹת, אֵין גּוֹבִים מֵהֶם אֶת הַשּׁוּי שֶׁל
מֵה שֶׁאֲכַלו, אֲלֹא שְׁמִין לָהֶן דְּמֵי בָשָׂר בּוּלוֹ, שֶׁהִיוּ אִם הִיוּ יוֹדְעִים
שִׁהִיוּ צָרִיכִים לַחֲזוּר לֹא הִיוּ אוֹכְלִים, וְעַד כְּמָה בּוּלוֹ, עַד תִּלְקֵתָא
– עַד שְׁלִישׁ פָּחוֹת מִשּׁוּיֵּי הַרְגִיל שֶׁל אוֹתוֹ מֵאֲכַל, כְּלוּמֶר, מִשְׁלֵמִים
שְׁנֵי שְׁלִישׁ מִמָּה שֶׁאֲכַלו.

מִשְׁנָה

שְׂכִיב מֵרַע שְׂצִיזָה אֶת נִכְסֵיוֹ לֵאחֲרָיִם, וְנִכְר שְׁעֵשָׂה כֵּן מִחֲמַת
שִׁסְבַר שְׁעוּמָד לְמוֹת, אִף שֶׁלֹּא פִירֵשׁ כֵּן, הִרִי זֶה כְּמִצְוֵה מִחֲמַת
מִיתָה וּמִקְנָה בִּאֲמִירָה בְּלִבָּד אִף בְּלֹא קִנְיָן. מִשְׁנֵיתִינוּ מִבֹּאֶרֶת אֶת
דִּין מִתַּנֵּת שְׂכִיב מֵרַע כְּשֶׁאֵינוֹ מִצְוֵה מִחֲמַת מִיתָה.
שְׂכִיב מֵרַע – אִדָּם הַשּׁוֹכֵב בְּמִיתָתוֹ חוּלֵי, שֶׁכָּתֹב אֶת כָּל נִכְסָיו
לְאֲחֵרִים שֶׁאֵינֶם יוֹרְשֵׁיו, וְשִׁיֵּיד לַעֲצֻמוֹ קִרְקַע כָּל שֶׁהוּא, מִתְּנָתוֹ
קִיָּמָת וְאֵינוֹ יִכּוֹל לַחֲזוֹר בּוּ אִף אִם יִבְרִיא, שֶׁמֶכְךָ שֶׁהִשְׁאִיר לַעֲצֻמוֹ
קִרְקַע, מוֹכַח שֶׁסְבַר שִׁיבְרִיא, וְלֹא הִתְכוּיֵן שֶׁתְּחוּל הַמִּתְנָה רַק אִם
יָמוּת, וְהִרִי זֶה מִתְנָה גְּמוּרָה. אֲבֵל אִם לֹא שִׁיֵּיד קִרְקַע כָּל שֶׁהוּא,
מוֹכַח שֶׁמִּתְנָתוֹ הִיתָה עַל דַּעַת שִׁימוּת לְבִסּוֹף, שֶׁהִרִי אִם הִיָּה חוֹשֵׁשׁ
שִׁיבְרִיא הִיָּה מִשְׁאִיר לַעֲצֻמוֹ מַעַט נִכְסִים, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִצְטָרַךְ
לְבִרְיוֹת, וּלְפִיכָךְ אִם עִמָּד מִחֲלוּ אֵין מִתְּנָתוֹ קִיָּמָת וְחוֹזֵר בּוּ.

גְּמָרָא

בַּמִּשְׁנֵיתִינוּ מִבּוֹאֵר שֶׁשְׂכִיב מֵרַע שֶׁהִקְנָה אֶת כָּל נִכְסָיו, אוֹמְדִים
דַּעַתוֹ שֶׁכָּל מִתְנָתוֹ הִיתָה רַק עַל דַּעַת כֵּן שִׁימוּת לְבִסּוֹף, אִף עַל פִּי

שֶׁלֹּא הִתְנָה כֵּן בַּמְפּוֹרֵשׁ, הַגְּמָרָא מְבַרְרַת מִיָּהוּ הַתָּנָא שְׁסוּבַר כֵּן.
שׁוֹאֵלֶת הַגְּמָרָא: מֵאֵן תָּנָא דְּאִילֵינָן בְּתַר אוּמְדָנָא – מִיָּהוּ הַתָּנָא
הַסּוּבַר שִׁישׁ לִלְכַּת עַל פִּי אוּמְדָן דַּעַתוֹ שֶׁל הַנוֹתָן אִף שֶׁלֹּא פִירֵשׁ.
מִשִּׁיבָה הַגְּמָרָא: אָמַר רַב נַחֲמָן, שִׁיטַּת רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן מִנְסִיא הִיא,
דְּתָנִיא בְּתוֹסַפְתָּא (כְּמוֹתוֹב פ"ד ה"ט"ו) הָרִי שְׁהֵלָה בְּנוֹ לְמִדְּרֵית חֵיס, וְשְׁמַע
שְׁמַת בְּנוֹ, וְעָמַד וְכָתֹב כָּל כְּסָיו לְאַחַר כִּיּוֹן שֶׁהִיָּה בְּטוֹחַ שִׁבְנוּ מֵת,
וְאַחַר כֵּךְ הִתְבַּרֵּר שֶׁהַשְׁמוּעָה לֹא הִיתָה נְכוֹנָה וּכְפֹא בְּנוֹ, כִּיּוֹן שֶׁלֹּא
הִתְנָה בְּפִירוּשׁ אֶת מִתְנָתוֹ בְּכַךְ שִׁמְתָה בְּנוֹ, מִתְּנָתוֹ מִתְּנָה, זֶה שִׁיטַּת
חֲכָמִים. אֲבֵל רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן מִנְסִיא אוּמַר אֵין מִתְּנָתוֹ מִתְּנָה, מִשּׁוּם
שִׁמְסִתְבַּר (שְׁאֵלְמָלָא) [שְׁאֵלְמָלִי] הִיָּה יוֹדֵעַ שְׁבָנִי קָיִם, לֹא הִיָּה בּוֹתְכֵן
– לֹא הִיָּה מִקְנָה אֶת נִכְסָיו לֵאחֶר, וְהִיָּינוּ כְּמִבּוֹאֵר בַּמִּשְׁנֵיתִינוּ
שֶׁהוֹלְכִים אַחֲרֵי אוּמְדָן דַּעַת הַנוֹתָן.

רַב שְׁשֵׁת אָמַר, מִשְׁנֵיתִינוּ כְּשִׁיטַּת רַבִּי שְׁמַעוֹן שְׁוּרִי הִיא, (דְּתָנִיא)
[דְּתָנִין] בַּמִּשְׁנָה (גִּטִּין ס"ה), בְּרֵאשׁוֹנָה (בְּתַחֲלִילָה) הִיוּ אוּמְרִים חֲכָמִים,
אִדָּם הִיוּצֵא בְּקוֹלָר לִיהֲרֹג עַל יְדֵי הַמַּלְכוּת, וְאָמַר בְּתַבּוּ גִט לְאַשְׁתִּי
כְּדֵי שֶׁלֹּא תִצְטָרַךְ לַחֲתִיבִם, הָרִי אֱלֹו יִכְתְּבוּ וְתָנִינוּ גִּט לְאַשְׁתּוֹ, אִף
עַל פִּי שֶׁלֹּא אָמַר 'כְּתַבוּ וְתָנוּ', וּמִבּוֹאֵר בְּגִטִּין (ס"ו). שְׁבִרִיא שֶׁאֲמַר
רַק 'כְּתַבוּ' אֵין נּוֹתֵנִים כִּיּוֹן שֶׁלֹּא פִירֵשׁ שִׁיתָנוּ וְתוֹלִים שֶׁאֲמַר כֵּן כִּיּוֹן
שֶׁרָצָה לִשְׁחַק בָּהּ. מִכָּל מְקוֹם בִּיּוֹצֵא בְּקוֹלָר כּוֹתְבִים, מִשּׁוּם שֶׁאֵנוּ
אוֹמְדִים שְׁדַעַתוֹ שֶׁל הַבַּעַל הִיא שִׁיתָנוּ לָהּ, אֲלֹא שִׁמְפְּנִי שֶׁהִיָּה
טְרוּד לֹא פִירֵשׁ. חֲזוּרִי (וְהוֹסִיפוּן) לוּמַר דִּין זֶה אִף בִּאֲדָם הַמִּפְּרֵשׁ מִן
הִיבִשָּׁה לִים, וְהִיוּצֵא בְּשִׁירָא לְמַדְבַּר. רַבִּי שְׁמַעוֹן שְׁוּרִי אוּמַר, אִף
הַמִּסּוּבָן – חוּלָה הַקְּרוֹב לְמוֹת, שֶׁאֲמַר 'כְּתַבוּ גִט' אִף שֶׁלֹּא אָמַר תָּנוּ,
כּוֹתְבִים וְנוֹתֵנִים לְאַשְׁתּוֹ, כִּיּוֹן שִׁמְסִתְבַּר שְׁדַעַתוֹ שֶׁל הַבַּעַל שִׁיתָנוּ
לְאַשְׁתּוֹ אֶת הַגִּט כְּדֵי לְפִטְרָה מִדִּיּוּבּוֹם, אֲלֹא שִׁמְחַמַּת שֶׁהִיָּה טְרוּד
בַּחֲלוּי, לֹא פִירֵשׁ, וְעַל כָּל פָּנִים בַּמִּשְׁנָה זֶה מִבּוֹאֵר שֶׁאִף שֶׁלֹּא פִירֵשׁ
הַבַּעַל 'תָּנוּ' מִכָּל מְקוֹם טוֹמְכִים עַל אוּמְדָן הַדַּעַת שֶׁרָצָנוּ לִיתֵן. וְיֵשׁ
לְלַמּוֹד מִכָּךְ לְשֹׂאֵר מִקְוּמוֹת שִׁישׁ לִלְכַּת אַחֵר ה'אוּמְדָנָא'.

שׁוֹאֵלֶת הַגְּמָרָא: וְרַב נַחֲמָן שֶׁהַעֲמִיד אֶת הַמִּשְׁנָה כְּרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן
מִנְסִיא, מֵאֵי מַעְמָא לֹא מוֹקִים לָהּ כְּרַבִּי שְׁמַעוֹן שְׁוּרִי, כְּפִי שֶׁהַעֲמִיד
רַב שִׁשֵׁת. מִשִּׁיבָה הַגְּמָרָא: שְׁאֵנִי הָתָם – הַדְּבַר שׁוֹנֵה לַעֲנִין גִּט, דְּכִיּוֹן
שְׁאֵמַר 'כְּתַבוּ' גִּילָה דַּעַתוֹ שֶׁרָצָנוּ לִגְרֹשָׁה, שֶׁאִם לֹא כֵּן לֵאזִיָּה
צוֹרֵךְ צִיָּה לְכָתוּב לָהּ, מֵה שֶׁאֵין כֵּן בַּמִּשְׁנֵיתִינוּ שֶׁהַנוֹתָן לֹא גִילָה אֶת
דַּעַתוֹ שֶׁרָצָנוּ לִיתֵן מִחֲמַת מִיתָה.
שׁוֹאֵלֶת הַגְּמָרָא: וְרַב שְׁשֵׁת שֶׁהַעֲמִיד אֶת הַמִּשְׁנָה כְּרַבִּי שְׁמַעוֹן
שְׁוּרִי, מֵאֵי מַעְמָא לֹא מוֹקִים לָהּ כְּרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן מִנְסִיא כְּפִי
שֶׁהַעֲמִיד רַב נַחֲמָן. מִשִּׁיבָה הַגְּמָרָא: אוּמְדָנָא דְּמוֹכַח שְׁאֵנִי – הַדְּבַר
שׁוֹנֵה בְּדִינוֹ שֶׁל רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן מִנְסִיא, כִּיּוֹן שִׁישׁ שֶׁם אוּמְדָנָא
מוֹכַחַת שֶׁאֵילוּ הִיָּה יוֹדֵעַ שִׁבְנוּ קָיִם לֹא הִיָּה נּוֹתָן כָּל נִכְסָיו
לְאַחֲרָיִם, שֶׁהִרִי לֹא נָתַן בַּחֲיֵי בְּנוֹ, אֲלֹא רַק לֵאחֶר שֶׁשְׁמַע שְׁמַת.
מְבַרְרַת הַגְּמָרָא: מֵאֵן תָּנָא לְהָא דְּתָנוּ רַבָּנָן – אִיזִיה תָּנָא שְׁנָה אֶת
הַבְּרִייתָא דְּלִהֲלֵן, הָרִי שְׁהִיָּה חוּלָה וּמוֹטָל בְּמִשְׁתָּה, וְאָמְרוּ לוֹ נִכְסֵיךְ
לָמִי – לְמִי הוּא רּוֹצֵה לְהַקְנוֹת אֶת נִכְסָיו, וְאָמַר לָהֶן

אֲגָרוֹת קוֹדֵשׁ

ב"ה, ג' סיון, תשי"ב

ברוקלין.

הרה"ג והרה"ח אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ וכו'

מוה"ר אליעזר שי'

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתבו מכ"ד אייר, ויהי רצון מהשי"ת שיקיים היעוד ובלע המות לנצח ומחה ה' דמעה מעל כל פנים, ומוסג"פ קיצור ממה שאמרתי למנחמי ביי"ט אייר.

המחכה לבשוי"ט מבראות זוגי ת"י ושלו וחותרם בברכה לקבלת התורה בשמחה ובפנימיות,

מ. שניאורסאהן